UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Iurisdictionum, Iudiciorum, & Criminum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96538

Visual Library

procedat,donec per ipſum fuerit cognitũ de cã ſpũa-
li,de qua prius eſt cognoſcẽdũ. Sed cã, quæ per ordi-
nariũ ciuitatis Florentiæ cognoſcebatur, nõ fuit ꝑ ap
pellationẽ ad Papã deuoluta, nec Papa, ſeu eius dele-
gatus prius cœpit de illa cognoſcere, nec cã erat talis,
quæ rõne ordinis eſſet ꝑ iudicẽ eccleſiaſticũ cogno-
ſcenda, nec ẽt in qua ſuperſedẽdum eſſet, donec per
eccleſiaſticũ cã ſpũalis, ſeu eccleſiaſtica eẽt cognita,
& finita iuxta d.c.tuã cum alijs,ergo dictus iudex de-
legatus Papæ nullo modo potuit inhibere, prout in-
hibuit.¶ Nõ obſtat,ꝙ Papa cãm cõmiſit Reuerẽ. do.
Auditori propter ſuſpitionem, ſeu recuſationem iu-
dicis ordinarij,qui de cã cœpit cognoſcere,arg.capi.
inter monaſterium,de re iud.Spec.in tit.de recuſatio
5 ne,§.recuſari. Quia primo reſpondetur,ꝙ † ex quo in
occurrenti caſu coràm iudice ordinario iam lis erat
cõteſtata,ut dixi,rõne recuſationis cã non potuit ad
uocari,& alteri committi,Spec. in tit.de recuſatio.§.
recuſari,& §.fit aũt recuſatio c. inter monaſteriũ, ex-
tra de re iudicata,Bal.in l.apertiſſimi. C. de iudi.& in
l.fi.col.1.C.de ſenten.& interloquut. omnium iudic.
6 Præterea † rõne recuſationis iudicis ordinarij in ter-
ris non ſubiectis iuriſdõni tꝑali eccleſiæ nõ põt in cã
temporali recurri ad Papam tãquam ad ſuperiorem,
cum ipſe Papa in temporalibus in ciuitate Florentiæ,
& alijs terris imperio ſubiectis non dicatur eſſe ſupe-
rior,ſed illius Dux, ad quem erat recurrendũ, ut di-
ctum eſt.Nec inter illos caſus, in quibus de iudicibus
imperij, & ijs,qui temporali iuriſdõni eccleſiæ non
ſubſunt,ad Papam recurri poteſt, connumeratur ca-
ſus recuſationis iudicis,ut colligitur ex iis,quæ habẽ-
tur in c.licet ex ſuſcepto,& ibi gl. & ſcribentes,extra
de fo.competen.¶ Nec prædictis aduerſatur,ꝙ † Pa-
7 pa maior, & ſuperior omnibus aliis ordinariis eſſe di
citur,c.nemo,c.aliorum,c. cuncta per mundum,9.q.
3.& idem eſt delegatus ſuus, c.ſanè. de offi. delega.c.
paſtoralis,§. præterea.de offi.ordin. ſcriben.maximè
Alex.in rub.ff.de offi.eius, cui mand.eſt iuriſdict.er-
go ipſe,uel eius delegatus iudici ordinario ciuitatis
Florentiæ potuit inhibere. Quia primo reſpondetur,
ꝙ † Papa eſt maior, & ſuperior omnibus ordinariis
8 in cauſis ſpũalibus, & eccleſiaſticis, d.c.cuncta,d.c.
qm̃,& d.c.cum ad uerum,non autem in cauſis tꝑalib.
& prophanis,niſi in terris iuriſdictioni eccleſiæ tem-
porali ſubiectis,ut in d.c.ſi duobus, & d.c.per uenera
bilem: ſed nos ſumus in prophanis,& merè tempo-
ralibus & in terris non ſubiectis iuriſdictioni tempo-
rali eccleſiæ,ut ſupra,ergo &c. Præterea † Papa, uel
9 alius iudex eccleſiaſticus poteſt iudici ſeculari inhi-
bere,ne procedat in cauſa temporali, etiã ſi eſſemus
in terris imperio,uel regi ſubiectis, quando illa cau-
ſa ſecularis à cã ſpũali depẽderet,uel illi eſſet annexa,
ut in d.c. tuã.c.q̃to,extra de iudi.cũ aliis ſupra allega.
Sed cauſa,q̃ corã iudice Florentiæ pendebat,nec ſpi-
rituali erat annexa, nec ab illo dependebat, ſed erat
merè prophana, & temporalis, ut ex inſpectione in-
ſtrumenti, & ex actis apparet,ergo inhibitio fieri nõ
potuit,& facta aliquem effectum operari non ualuit,
ut colligitur ex iis, quæ uoluit Bald.in l.1. C. qũo &
quando iudex, quem refert, & ſequitur inſignis præ-
ceptor meus Senenſis in dicto conſi.99.uol.3.col.ult.
& hæc quoad primum dubium ſufficiant.¶ Capio ſe
cundum,utrum ſententia à iudice Florentiæ lata, ꝙ
reſtitutio in integrum petita non ſit concedẽda,fue-
rit æqua, & iuſta,uel iniqua,& iniuſta. Et ꝙ iuſta fue-
10 rit,uideretur prima facie dicendum,qm̃† quãdo mi-
nori agenti competit remediũ ordinarium, & extra-
ordinarium reſtõnis in integrum, tunc agendum eſt
remedio ordinario, non autem extraordinario, l.in
cauſæ la 2. in prin.ff.de minoribus,cum aliis.Sed Re-
uerendiſſimo ẽpo minori, & pñr curatori d
hæreditati iacenti contra Reuerendiſſimum
actio mandati dabatur, & ratione læſionis p
medium reſtõnis in integrum contra credi
petere, ergo remedium reſtõnis extraordi
tentari non potuit.¶ Sed tamen in caſu, de
contrarium uerius eſt,nam quoties remedi
narium contra unum competit,remedium
traordinarium contra alium etiam ex eade
tũc in electione minoris eſt prius quo uolue
dio agere,l.etiam la 1.& la 2.ibiq; glo.& ſcri
tut.uel curat.interuen.glo.in d.l.in cauſæ,la
caſu,de quo agitur,remedium ordinarium,
dium extraordinarium minori competebat,
hæredi ſuo uel hæreditati iacenti contra di
go in eius electione fuit prius etiam remedi
ordinarium intentare. Præterea quando actio
ria prouenit ab actu uoluntario, quãuis illa
minore intentanda,l.cum mandato,in fi. ff.
ribus: tamen hoc fallit,quando is,contra que
ordinaria cõpetebat,non erat ſoluendo,qui
ſidium prius reſtitutio in integrum peti po
mandato,& ibi gl.& eſt gl.in §.pupillis,in
reſtõnis,& ibi Ang.in auth.de hæred.& fal
mè declarat Salicet. in l. fi.C.ſi tut.uel cu
Sed,ut probatum fuit,manifeſtum eſt R
mum Cardinalem nõ fuiſſe ſoluendo, e
ẽpo minori, uel ſuis hæredibus licitum
dium reſtitutionem in integrum petere, n
agere actione ordinaria contra hæredes Re
ſimi Cardinalis,qm̃ inanis eſt actio, quàm
bitoris excludit,c.olim nobis, extra de reſt
In his tamen,& in ceteris me remitto ad e
mius dominus conſultor plenè,doctèq; ſcr
ius dictis in omnibus adhæreo. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Innouare non cenſetur, ſed ſuam poſſeſſionem continu*
lite pendente ſua antiqua poßeſſione utitur; & qu
ſit uerum,num.7.& 24.
2 *Lite pendente quis non eſt ſua ueteri poſſeſſione priu*
in ea à iudice conſeruandus, etiam ſi iniuſta p
ex eo, quòd ius commune poßeſſori reſiſteret.
3 *Iudex à quo etiam pendente appellatione poßeſſorem*
qua poſſeſſione tuetur, & quare.
4 *Domino, & poßeßori ædificium ſuum demoliri, &*
mentaq; eius ad reparationẽ, & ornatum alterius
ædificij transferre licet, & nu.14.& 25.ubi id d
Et quid in ædificio, in quo alius ius aliquod habere
& 25.
5 *Item de una ciuitate, ſeu uilla ad aliam ciuitatem*
transferre licet, & nu.29. ubi id declaratur.
6 *Muri municipalis auctoritate principis dirui, conſtru*
poſſunt, & non ſine illa.
8 *Lite pendente is dicitur innouare, & attentare, qui*
poſſeſſione alio modo, quàm antea, aliquid fac
doloſum in præiudicium partis.
9 *Et cui hoc probandi onus incumbat.*
10 *Vſufructuarius, & uſuarius non poſſunt demoliri,*
ſtatum, & qualitatem rei mutare, uel alterare.
11 *Prælatus diſſipando, & dilapidando bona eccleſiæ*
facere, & illicitum attentare, & tanquam d
adminiſtratione remouendus.
12 *Vaſallus eſt ſimilis uſufructuario, & ædificium à d*
abſque conſenſu domini tollens, & diruens præiud
13 Et mutando etiam in melius formam, ſtatum, & qu
inuito, & inſcio domino, cauſam domini deteriorem
16 *In re communi non licet quicquam facere, inuito, &*
& melior eſt conditio prohibentis, quando alius
ad uſum naturaliter non deſtinatum.
17 *Vaſallus hẽt ſolũ dominium, et naturalem poſſeſſionem*

rĩ proprietatem, ſeu dominium directũ, et ciuilem poſſeſſionem.
Papa eſt bonorum eccleſiæ dominus.
Opus aliquod ad æmulationem alterius ciuitatis pertinens, uel materiã ſeditionis prębens ſine principis auctoritate fieri non põt.
Mandatum maximè in delictis etiam ex diuturnitate temporis non præſumitur, niſi probetur.
Et quando mandato alicuius factum quid præſumatur, & nu. 23.
Delictum commiſſum me ſciente, & ad meam utilitatem, cenſetur factum me mandante.
Demolitio operis, uel ædificij eſt prohibita, quando publicus deformaretur aſpectus.
Idem, quando materiam ſeditionis præbere poſſet, ſeu poſſet ad æmulationem alterius ciuitatis, uel domini pertinere.
Idem, quando ſuper eo lis penderet.
L. ſi quis poſt, C. de ædif. priua. declaratur.

EPITOME

VASALLVS, pendente lite cum domino ſuper locis ab eo tentis, non poteſt locum, ſeu caſtrum unum demoliri, ruderaq; omnia ad alium locum transferre, alioquin innouare, & attentare dicitur.

CONSILIVM CXVIII.

CVM Alphonſus Eſtenſis Dux Ferrariæ li-
tis tempore, infra quod ſibi licitum non
erat in locis, territoriis, oppidis, & ciuita-
tibus aliquid innouare, muros caſtri Bon
deni ſic uulgò nuncupati demoliri, rude-
raq; omnia ad ciuitatem Ferrariæ transferri iuſſerit,
an ex hoc innouaſſe dicatur, in quæſtionem uenit. Et
non innouaſſe uidetur primò aſpectu dicendum, nã
1 † qui lite pendente ſua antiqua poſſeſſione utitur nõ
cenſetur innouare, ſed ſuam poſſeſſionem continua-
re, clem. 2. & ibi glo. in uerbo innouari ut lite penden
te, c. 2. & ibi Abb. extra eo. tit. ubi † lite pendente quis
non eſt ſua ueteri poſſeſſione priuandus, ſed in illa à
iudice conſeruandus, etiã ſi eius poſſeſſio iniuſta prę
ſumeretur, ex eo, quod ius cõe poſſeſſori reſiſteret, c.
1. ibiq; glo. & Abb. in 3. notabili ut lite pendente, Car
di. & Io. de Imol. in d. clem. 2. in 1. oppõne. Hinc † iu-
dex, à quo, cuius iuriſdõ fuit per appellationem ex-
tincta, ſeu ſuſpenſa iuxta notata per Abb. & alios in
rubr. extra de app. pendente appellatione, tuetur poſ-
ſeſſorem in ſua antiqua poſſeſſione, c. cũ teneamur,
& ibi doct. poſt glo. de app. & faciunt not. per Innoc.
in c. uenerabili de cenſi. & per glo. in c. ſignificãte de
app. & in c. nonne, 8. q. 4. ergo præfatus Alphon. Dux,
qui iam diu ante litem motam fuit in poſſeſſione di-
cti caſtri, & aliorum locorum, pendente lite potuit
uti poſſeſſione dicti caſtri, nec ipſi potuit interdici,
q̃n faceret in illo oppido ea, quæ prius ante litem mo
4 tam facere potuit. ¶ Secundo † licitum eſt domino,
& poſſeſſori ædificium ſuum demoliri, & rudera, or-
namentaq; eiuſdem ad reparationem, & ornatũ alte-
rius ſui loci, & ædificii transferre, neq; hoc modo di
citur facere contra prohibitionem ſenatuſconſulti,
ſacrarumq; conſtõnũ, l. cætera, §. item quærit, ff. de le
gat. 1. & l. 2. C. de ædif. priua. nam in re ſua quilibet eſt
moderator, & arbiter, l. in re mandata, C. manda. er-
go licitum fuit Alphonſo Duci muros dicti caſtri de
moliri, & rudera ad ciuitatem ſuam Ferrariæ tranſ-
ferre. ¶ Tertio pro ipſo Alphonſo Duce põt induci
5 tex. in l. ſi quis poſt, C. de ædif. priua. † ubi de una ciui
tate ad aliam ciuitatem, & de uilla, ſeu oppido ad ci-
uitatem permiſſum eſt ornamenta, & rudera unius
ædificii pro ornatu, & reparatiõe alterius ædificii im
punè transferre, ergo non dicitur illicitum innouaſ
ſe, ſi hoc ſibi de iure conceſſum fuit, non. n. peccat, q
auctoritate legis peccat c. qui peccat, 23. q. 4. nec pœ-
nam meretur id, quod fit lege permittente, l. grac-
chus, C. de adulter. ¶ Quarto contrariorum eadem
debet eſſe diſpoſitio, l. inter ſtipulantem, §. ſacram, &
6 ibi Barto. cum ſimilb. ff. de uerb. obli. Sed † muri mu-
nicipales non poſſunt conſtrui, uel refici, niſi cum au
ctoritate principis, uel præſidis, ut eſt tex. in l. ſacra, §.
muros, ff. de rerum diuiſ. l. omnes, C. de oper. publi. &
Bar. in l. opus in finalib. uerb. ff. eod. tit. ergo cum au
ctoritate principis etiam dirui poſſunt, argu. eorum,
quę habentur per Barto. in l. fin. ff. de colleg. illicitis.
Sed Alphonſus Dux eſt loco principis, & pro princi-
pe ſe in loco gerit, ergo eius auctoritate mœnia dicti
caſtri dirui potuerunt. ¶ Quibus omnibus non obſtã
tibus, contrariam ſententiam de iure ueriorem eſſe
exiſtimo, ꝙ præfatus Alphonſus Dux innouaſſe, &
7 attentaſſe dicatur, nam † licet permiſſum ſit poſſeſſo
ri continuare ſuam poſſeſſionem, lite pendente, ut ſu
pra dictum fuit, tamen hoc debet intelligi, quando
re uteretur eo modo, & in eo ſtatu, in quo prius uti
ſolitus erat, non alterando, nec mutandò qualitatẽ,
formam, & ſtatum rei, alioquin non uti, ſed abuti di-
ceretur, argu. l. hactenus, §. fin. cum l. ſequẽ. & l. æquiſ
ſimum, §. ſed ſi ædium cum ſimil. ff. de uſufruct. ¶ Se-
8 cundo † ille dicitur lite pendente aliquid innouare,
& attentare, qui ſua poſſeſſione alio modo, quàm an
tea, utendo facit aliquid illicitum, uel doloſum in
præiudicium partis, ut eſt glo. magiſtralis, cum qua
canoniſtæ communiter pertranſeunt in c. non ſolum
in gloſ. magna circa mediũ in uerſi. dic tamen ſecun
9 dum de app. in 6. † ei tamen qui dicit aliquod fuiſſe
innouatum, & illicitè, ac doloſè factum incumbit
onus probandi, c. bone, & ibi Innocen. de app. c. ex
literis de iure patron. & glo. in d. c. non ſolum, quæ
ſubdit etiam, ꝙ ſi probetur, aliquod fuiſſe innoua-
tum illicitum, & doloſum in præiudicium partis, id
eſt reuocandum, & innouans, ac illicitum attentans
ſit indignus omni eo, quod ex lite, ſeu appellatione
conſequi poterat. Sed præfatus Alphonſus Dux non
fuit uſus poſſeſſione ſua, nec illam continuauit eo
modo, & in eo ſtatu, in quo prius uti ſolitus erat, ſed
alio modo, & alterando ſtatum, formam, & qualita-
tem rei, uidelicet demoliendo, & diruendo mœnia
dicti caſtri, & in exportando rudera murorum, illaq;
ad ciuitatem Ferrarię transferendo, & ſic dilapidan-
do. & diſſipando, ergo clarè infertur, quòd ipſe dici-
tur innouaſſe in præiudiciũ partis, hoc eſt ſedis apo-
ſtolicæ, cuius intereſt, & intereat dicta mœnia nõ di-
rui, nec rudera transferri, tum quia dictum caſtrum
cum aliis, quæ dictus Dux detinet, & occupat, deuo-
lutum eſt ad dictam ſedem, tum quia ſua intereſt ſal
tem ratione directi dominii, & ciuilis poſſeſſionis,
quæ ſancta Romana eccleſia in dictis locis habet, ut
probatur in c. 1. §. ſi uaſallus hic finitur lex, & per Bal.
in c. 1. §. ſi quis de manſo in col. antepenul. ſi de inue-
ſtit. feu. controuer. fuer. in vſu feudorum, & argumẽ
to eorũ, quæ habentur per gl. Paul. de Caſtr. & alios
in l. penul. incipien. colonus, ff. locati. Quod autem
demoliendo, & diruendo quis dicatur illicitum attẽ
tare, & doloſum innouare, manifeſtè conſtat, & pro
10 batur in ſimili † in uſufructuario, & uſuario, qui na-
turaliter rem poſſidere dicũtur, l. naturaliter in prin.
ff. de acquirend. poſſeſſ. gloſſ. in l. 3. §. ex contrario,
ff. eod. titul & l. fina. ibique Bartol. ff. uti poſſidetis:
& tamen non poſſunt demoliri, ruere, nec ſtatum,
& qualitatem rei mutare, ſeu alterare dicta l. hacte-
nus in fin. cum l. ſequen. dict. l. æquiſſimum, §. ſed
ſi ædium, & in l. Neratius cum ibi no. ff. de uſu, & ha-
11 bitat. Itẽ † prçlatus dolo dicitur facere, & attẽtare illi
citũ, ſi bona eccleſię diſſipet, & dilapidet, q̃a tenet re
parare, nõ autẽ ruere, alioquin tanq̃ dãnoſus meritò
eſt ab adminiſtratiõe amouẽdus, c. fi. §. ſi aũt dilapida

tor de ſtatu monach.& habeť per gl.& doc.in c.uene
rabili de off.deleg.c.licet Heli de ſimo. iūctis ijs,q̄ ha
bentur per Cardina & Imol.per illum tex.in clem.2.
in prin.de religio.domib.& arg.l. tutor, §. nūc uidea-
mus,ff.de ſuſpec. tuto. gloſ.in c.fi. 12.q. 1.& arg.l.qui
fundum, §.ſi tutor,ff.pro empto. Præterea † uaſallus,
12 qui ſimilis eſt uſufructuario,ut in c.1.in fin.in quibus
cauſis feud.amitta.præiudicium facit domino,ſi ędi-
ficium etiam ab eo poſitum tollit,& diruit abſq; con
ſenſu domini,ut eſt tex.in d.c.1.§.ſi uaſallus,& p Bal.
in d.§.ſi quis de manſo. Item † cauſam domini dici-
13 tur deteriorem facere, mutando formam, ſtatum,
& qualitatem rei,inuito, & inſcio domino, etiam in
melius commutando,d.l.hactenus in fi.cum l.ſequē.
& ibi glo. & in d.l.Neratius.Ex p̄dictis ergo infertur,
ꝙ pro parte Alphonſi ducis præfati fuit lite pendēte
in præiudicium ſedis apoſtolicæ innouatum, & atten
tatum. ¶Tertio † quamuis dominus, ad quem tota
14 res pleno iure pertinet, poſſit pro parte unam ſuam
domū diruere,& aliquid ex ea detrahere,ut ad aliam
domum gratia reparationis, ſeu ornatus transferat,
ut eſt tex.in l.negotiandi,& in d.l.ſi quis poſt.cum ibi
nota.C.de ædif.priua.& d.l.cætera,§.item quæri, ta-
men † de domo.ſeu ædificio non ſpectante ad eū ple-
15 no iure,ſed in quo alius partem,ſeu ius habet,nō po-
teſt aliquid detrahi,& ad alium ædificium,ſeu ad aliā
domum transferri, etiam gratia reparationis,ſeu or-
natus, inuito, & inſcio illo,qui cōionem, ſeu ius ali-
quod in re habet, ut eſt tex.notabilis in d.l.cætera, §.
item quæri.in finalib.uerb.cum,§.ſequen.Et ratio eſt
16 in promptu,quia † in re,in qua datur cōio,non eſt li-
citum aliquid facere inuito, & inſcio ſocio, melior-
q́ue eſt cōditio prohibentis,quando quis uellet re uti
ad uſum naturaliter non deſtinatum, l.ſabinus cum
ibi not.l.ſi ædes, & ibi glo.ff.cōi diuidundo. Sed di-
ctum caſtrum Bondeni ad Alphonſum Ducem nul-
lo iure,uel ſaltem non pleno iure,nec ad eum ſolum
ſpectat,quia illud,& ciuitatem Ferrariæ retinet ut ua
17 ſallus,† qui ſolum utile dominium,& naturalem poſ
ſeſſionem habet,dominus uero proprietatem,ſeu do
minium directum,& ciuilem poſſeſſionem,ut in d.c.
1.in fin.in quibus cauſis feud.amitta. & habetur per
gloſſ. in d. §. ex contrario, & in d. §. ſi duobus uehi-
culum, ergo non fuit ipſi Duci licitum muros dicti
caſtri diruere, & rudera,cementaq; ad ciuitatē tranſ
18 ferre,inſcio,& inuito domino,hoc eſt Papa,† q bono
rum eccleſiæ dominus dicitur,ut habetur per Abba-
tem poſt Hoſtienſem in c.cum ueniſſent de iudic. &
per Archidiac.in c.non liceat 12.q.2.alioquin cenſe
tur illicitum,& doloſum attentaſſe,hoc eſt contra in
terdictum, & prohibitionem ſacrarum conſtitutio-
num,& ſenatuſconſulti prohibentis ædificia deſtrui,
ut in d. l. cætera, §.item quæri, & per totam legem.
¶ Quarto ex quo præfatus Dux dicta mœnia ſolo
adæquauit, & rudera ad ciuitatem Ferrariæ tranſtu-
lit,hoc materiam ſeditionis præbet,& ab eo cenſetur
factum ad ęmulationē ſtatus Romanę eccleſiæ,neq;
hoc opus dici poteſt ad aliud pertinere,niſi ad æmu-
lationem ſedis apoſtolicæ,quæ ius habere prætendit,
prout habet in dicto caſtro,& in ciuitate Ferrariæ, ac
in alijs locis per ipſum Ducem tentis, & occupatis,
ergo illicitè, & doloſè hoc ab eo factum dicitur, qa
19 † ſine principis autoritate, de cuius intereſſe agitur,
non poteſt quis opus aliquod facere,quod ad æmula-
tionem alterius ciuitatis pertineat, uel materiam ſe-
ditionis præbeat, ut eſt tex.in l.opus nouum in prin.
ff.de oper.pub.& in l.nemo iudicum.C.eo.tit. ¶Et te
nendo hanc partem cōtra ipſum Alphonſum Ducē,
non obſtat,ſi diceretur, hmōi demolitionem muro-
rum,& translationem ruderum ad ciuitatem Ferra-
riæ non fuiſſe ab ipſo Duce factas, nec de
dato,nec etiam ipſum id ratum habuiſſe,
in dubio præſumi,& ideò niſi probentur, ip
bet teneri,nec dici innouaſſe,arg.c.cum ad
20 reſti.ſpol.quia † in dubio etiam ex diuturnit
poris mandatum maximè in delictis nō præ
niſi probetur,d.c.cum ad ſedem, & habetur p
xand. in l.ſciendum,ff.de uerbo.obli.in l.qui
na,ff.de acq.hæred. fuitq́; dictū Bal.in l.1.in
de reb.alien.nō alienā.& ibi Salic.& idē uolu
l.2.C.ſi ex falſ.inſtrumē.iuncta,l.meritò,ff.pro
& in d.c.cum ad ſedem. Quia reſpondetur p
21 † ex quo rudera, aliaq́; cementa fuerūt ad ci
Ferrariæ translata,ſciente,& patiente dicto Al
ſo Duce,& in eius utilitatem, & uſum conue
runt,ipſe teneri debet, perinde ac ſi mandaſſ
ſeu feciſſet,arg.c.ſæpe de reſt. ſpol.& c.1.cum
docto.ubi plenè de hoc agitur,de offic. deleg
dò ex quo hæc in utilitatem Alphonſi conu
runt,in dubio facta illo mandante pręſumun
22 † delictum me ſciente, & ad utilitatem me
miſſum cenſetur, & præſumitur commiſſ
dante,Bar.& Alex.in l.de pupillo,§. quod
ff.de noui oper.nuncia.& c. conſtitutus,u
23 doctores cōiter extra de teſtibus. Tertio †
tur hęc facta de mandato ipſius Ducis, qu
riſimiliter auſus fuiſſet hæc attentare, ill
abſq; illius mandato, & ideò hoc de man
factum præſumi debet,ut in ſimili uolunt
Rota in deciſ.23. in antiquis ſub rubric.de
& prop. & hoc pręſertim in caſu noſtro d
eſt,quia huiuſmodi demolitio,& translatio
xima, & graui impenſa fieri non potuit, qu
facit præſumi factum de mandato illius,ad
litatem tendit,ut colligitur ex ijs,quæ uolu
l.cum ſeruus,ff.de uerb.ob.Bald.in l.id,quod
ribus in fi.C.de epis,& cler.Io. de Imol.in c.
3.col.ut eccleſia.benefi.& Felin.in c.ſicut in
mitatione in col.antepen.de re iudica. ¶Non
etiam alia ſupra ad fauorē dicti Alphonſi Duc
ſiderata,& primo illud,ꝙ innouare non dicit
ſuam poſſeſſionem continuat,& ꝙ lite pende
antiquæ poſſeſſionis interdici non debet, d.
cum ſi.ut lite pendente:quia reſpondetur †
24 eſſe quando quis uellet uti eo modo,quo a
illicitum, uel doloſum innouando in pr
partis,alioquin ſecus ad tradita per gloſſ.
ſolum cum alijs ſupra dictis in primo fu
aduerſus ipſum Ducem facto,ex quibus h
argumentum tollitur.¶Non obſtat ſecund
men. de d.l.2. C. de ædif. priua. & d.l. cætera
quæri,ubi domino permiſſum eſt ornatum,
ra unius domus ad aliam transferre, quia p
25 ſponderi poteſt, † hoc uerum eſſe, quando il
eſſet dominus, ſecus ſi alius in illa re ius, ſeu
haberet,nam ſine illius conſenſu,& uolunta
tio, & translatio fieri non poſſet d.l. cætera,
quæri.in finalibus uerbis,& in §. ſequen.& ibi
& alij, & facit id,quod habetur in d.l.Sabinus
l.ſi ædes, & plenius ſupra dixi. Secundo reſpo
26 poteſt, quòd † quando ex translatione,& de
ne, ſeu demolitione publicus deformaretur a
ut quia magna ceſſet demolitio, ea tunc non
miſſa,ſed interdicta,d.l.2.C.de ædific.priua.&
27 nemo, C. de oper. public. Tertio † demoli
eſt permiſſa, ſed prohibita, quando materia
tionis præbere poſſet, uel quando poſſet ad
tionem alterius ciuitatis, ſeu domini pertin
luti contingit in caſu noſtro, ut eſt text.in
28 opus nouum, & ibi Bartol. Quarto † text.

tuendæ,non autem retinendæ: ita uolunt oẽs, quos
ſupra retuli,in d.c.querelam.Sed in caſu noſtro antè
iudicium motum ex proceſſu non apparet,neq; pro-
batum eſt, ꝙ unquam pro parte ſororum S. Petri
martyris fuerint huiuſmodi penſiones petitæ,& à ſo-
roribus S. Margheritæ denegatæ, ergo ſorores S.Pe-
tri martyris nõ poſſunt dici ſua quaſi poſſeſſione pri-
uatæ, & ideò ſunt manutenendæ in illa quaſi poſſeſ-
ſione,in qua erant tempore litis motæ, quia lite pen
dente nihil eſt innouandum ad præiudicium maxi-
mè poſſeſſoris, ut ſupra dictum eſt: & conſequenter
dictis monialibus S.Petri martyris potuit compete-
re interdictum retinendæ pro illa quaſi poſſeſſione,
in qua erant antè litem motam,ex quo ea priuatæ,&
ſpoliatæ non reperiuntur, quia & † pro iuribus, hoc
eſt pro quaſi poſſeſſione iurium competit etiam uti-
le interdictum uti poſſidetis, ut per Doctores in d.c.
licet cauſam,& per Bar.in l.1. in prin.& in fin.& in §.
huius,ff.uti poſſidetis, & in terminis hoc uoluit Spe
cul.in tit.de reſtitut.ſpol.§. nũc dicamus in 3.col.Im-
mo ſi proceſſus benè inſpiciatur, non apparet,ꝙ mo
niales S.Margheritæ etiam tempore litis,eaq; pendẽ
te denegauerint ſe uelle ſoluere penſiones,ſed ſolũ
pro earum parte fuit dictum, & allegatum,ꝙ lite pen
dente non erat innouandum,hoc eſt non erant cogẽ
dæ ad ſoluendum: quæ allegatio contra ipſas infert,
quia lite pendente nihil eſt innouandum ad præiudi
cium poſſeſſoris,ut ſupra.Et ex prædictis infero,ꝙ in
11 caſu noſtro † pro parte monialium S. Petri martyris
non potuiſſet intentari poſſeſſorium reſtituendæ, &
ſi fuiſſet intentatum,non poſſent obtinere, quia ipſi
neceſſe fuiſſet probare ſe fuiſſe priuatos,& ſpoliatos
ſua quaſi poſſeſſione antè litẽ motam, hoc enim eſt
unum de extremis poſſeſſorij reſtituendæ ad tradita
per dominum meum Sozinum, & Bar.in l rem,quæ
nobis,ff.de acq.poſſeſ.c. cum ad ſedem,& c. ſæpe de
reſtitu.ſpol.& d.c.querelam cum ſi.& ſpoliatio iſtius
quaſi poſſeſſionis in terminis noſtris apparet ex eo,
quod probatur pẽſiones fuiſſe petitas, & denegatas,
ut ſupra dictum eſt. hoc autem ante litem motam
ſuper penſionibus factum non fuit, & conſequenter
probari non potuit,ergo &c. Quare dicendum eſt in
caſu noſtro non potuiſſe intentari poſſeſſorium reſti
tuendæ,ſed retinendæ per prædicta. Præterea poſito
etiam,ꝙ debuiſſet in caſu noſtro poſſeſſorium reſti-
tuendæ intentari, dico, ꝙ ex uerbis petitionis, & ex
deductis pro parte dictarum monialium S.Petri mat
12 tyris contrarium non apparet, quia † ex uerbis peti-
tionis non conſtat ſpecifice, quale poſſeſſoriũ fuerit
intentatum,nam ſimpliciter,& generaliter petitum
fuit,ꝙ deberent cogi ad ſolutionem penſionum cũ
clauſula ſuper quibus omnibus,& ſingulis,uidelicet
reſpectu ſatisfactionis penſionum peto ius,& iuſtitiã
miniſtrari,per quæ uerba dici poteſt intentatum fuiſ
ſe illud remedium,quod de iure magis cõpetere po-
terat,ex quo uerba petitionis erant generalia, & fuit
adiecta illa clauſula, ſuper qbus omnibus &c. per ea,
quæ uolunt Docto. in c.2.de ordi. cogni. Quinimo
dico,ꝙ petẽdo ſimpliciter partẽ debere cogi ad ſol-
uẽdum penſiones debitas, huiuſmodi petitio dicitur
poſſeſſorio reſtituendæ conuenire, text. eſt clarus,
ibiq; Docto.in d.c.querelam. ¶ Quoad ſecũdum du-
bium reſpõdeo breuiter, ꝙ moniales S. Margheritæ
reſtõnem in integrum aduerſus inſtr̃a p̃dicta petere
13 non poſſunt,qa† lapſum eſt quadriennium à die cele
brati inſtrumenti,& contractus,ut eſt text.notabilis,
ibiq; glo.& Doctores in c.1.de reſtõne in integrum
lib.6.& habetur per Abbatem poſt gloſ.in c.1.extra
eodem titul. Et ita in prædictis iuris eſſe exiſtimaui.
Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Circuitus ſunt euitandi.*
2 *Actio per uſucapionem, ſeu præſcriptionem extincta, uel ineffi-
cax facta per reſtitutionem in integrum reuiuiſcit.*
3 *Reſtitutio in integrũ quomodo peti, et ſuper ea pronunciari poſſit.*
4 *Super exceptionibus, ſeu replicationibus ad merita cauſæ oppoſi-
tis iudex non cogitur expreſsè pronunciare,ſed ſuper illis taci-
tè per proceſſum ad ulteriora pronuuciare cenſetur.*
5 *Clauſula omni meliori modo in ſententia,in libello, & in alijs ca-
ſibus quid operetur.*
6 *Reſtitutiomem petit is,qui dicit tantummodo etiam replicando ſe
eſſe læſum, maximè adiecta illa clauſula, ſuper quibus omni-
bus peto ius, & iuſtitiam.*
7 *In iudicio ſummario ordo cauſæ ad ſe ipſam, & cauſæ ad cauſam
omitti poteſt.*
8 *Iudex appellationis ſubintrat locum primi iudicis, & iudicat, ac
ſupplet omne id,in quo primus iudex defecit.*
9 *Actio à principio inefficax ſatis eſt, quòd agendo, & procedendo
efficiatur efficax.*

E P I T O M E.

Restitutione in integrum incidenter per
modum exceptionis, ſeu replicationis petita, & co-
gnitione ſuper illa habita,ſi iudex poſtea ſuper prin-
cipali actione intentata pronunciet,ꝙ etiã ſup ipſa re
ſtõne ſaltẽ tacitè dicatur pronunciaſſe, hic oſtẽditur.

CONSILIVM CXX.

IN cauſa illorum de Branchis.qui ſimplici
ter rei uendicatione egerunt,in qua non
obſtante exceptione præſcriptionis obie-
cta fuit ad eorum fauorem ptonunciatũ,
aliqua contra ipſos facere uidentur.pro-
ut incedula mihi exhibita continetur. Sed illis non
1 obſtantibus, † euitando circuitus iuxta,l.dominus,
ff.de condictione indeb. & tradita per Doctores in
hac materia in l. quod tempore, C.de reſtitut.milit.
uidetur dicendum, ꝙ iudex appellationis debeat ad
fauorem dictorum de Branchis pronunciare,quãuis
iudex à quo reſtitutionem in integrum replicando
petitam aduerſus exceptionẽ præſcriptionis nõ con-
2 ceſſerit,nam,ut præſupponitur,& de iure uerũ eſt † li
cet per uſucapionem dominium, & rei nendicatio
ipſo iure tollatur adeò,ꝙ non poſſit agi,niſi prius ad
uerſus uſucapionem reſtitutio in integrum obtenta
fuerit,per quam actio,quæ erat extincta,reuiuiſcit,&
quæ prius erat natiua, modò dicitur datiua, & licèt ꝑ
præſcriptionem longi temporis,ſeu triginta annorũ
non extinguatur actio,ſed remaneat inefficax,qa per
exceptionem præſcriptionis elidi, & offuſcari poteſt
adeò, quòd niſi obſtaculum, ſeu offuſcatio per reme
dium reſtitutionis in integrum imploratum remo-
ueatur, agens debeat ſuccumbere,ſed prætor aduer-
ſus præſcriptionem oppoſitam reſtituendo ſpiritum
inſufflet actioni,quæ ſic efficitur efficax,ut dicit glo.
in §.rurſus Inſtitut.de actio.& in l.fi.C.quibus ex cau.
maio.& hæc eſt ipſa ueritas ſecundum Paul.de Caſt.
in d.l.fi.& ibi doctores ferè omnes poſt Cyn.Pet.Bar.
& alios antiquos, & in cap. ad aures de in integrum
reſtitut.& in l.nam & poſtea, § ſi minor,ff.de iureiu
3 rand. Tamen † ad petendam hanc reſtitutionem po
teſt duobus modis deueniri, hoc eſt principaliter, &
per modum contradictionis, id eſt exceptionis, uel
replicationis, ut habetur per Spec. in tit.deoffi. om.
iud.in §.incidẽter uerſi. in modum etiam,& in d.§.ſi
minor ꝑ Paul.de Caſt.& Alex.poſt Bar.Et ita in caſu
noſtro reſtitutio aduerſus exceptionem præſcriptio-
nis fuit per modum replicationis petita omni me-
liori modo &c. ad effectum, ut rei uendicatio in-
tentata, quæ fuit per exceptionem præſcriptionis
eliſa,& offuſcata,uires ſuas reaſſumeret,ut in proceſ-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN